

Sygn. akt VI RCa 234/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Biernat – Kalinowska

Sędziowie: SO Zofia Rutkowska

SR del do SO Maja Jabłońska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Sylwia Łastowska

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2017 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej Z. K.** reprezentowanej przez matkę I. Ś.

przeciwko **R. K.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku

z dnia 19 czerwca 2017 roku

sygn. akt III RC 305/16

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie 1 o tyle tylko, że ustalone tam alimenty obniża do kwoty po 800 (osiemset) złotych miesięcznie;

2. w punkcie 3 w ten sposób, że ustaloną tam opłatę określa na kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych;

3. w punkcie 4 w ten sposób, że ustaloną tam kwotę określa na 900 (dziewięćset) złotych;

II. koszty procesu za instancję odwoławczą między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI RCa 234/17

UZASADNIENIE

Powódka I. Ś., działając w imieniu małoletniej córki Z. K. wniosła o podwyższenie alimentów zasądzonych od R. K. przez Sąd Rejonowy w Giżycku wyrokiem z 18 grudnia 2008r. w sprawie sygn. akt III RC 417/08, na rzecz małoletniej, z 400 zł miesięcznie do kwoty po 1.350 zł miesięcznie, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wraz z ewentualnymi odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat. Podała że suma 1.350 zł miesięcznie odpowiada aktualnym potrzebom dziecka stron i jest uzasadniona z punktu widzenia możliwości

majątkowych i zarobkowych pozwanego, który zatrudniony jest na stanowisku (...) W.. Jego dochód w 2014r. z tytułu zatrudnienia oraz z tytułu członkostwa w (...)wyniósł 92.044,38 zł. Podniosła, iż zasądzona w 2008r. kwota alimentów jest niewystarczająca dla zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb dziecka, które wzrosły. Małoletnia jest obecnie trzynastolatką i uczęszcza do gimnazjum oraz na prywatne zajęcia języka obcego. Uczy się dobrze, rozwija prawidłowo, zdrowo się odżywia oraz dba o swój wygląd. Małoletnia spędza weekendy, miesiąc wakacji oraz ferie u pozwanego. Obecnie odwiedza ojca sporadycznie. Wskazała, że spona kredyt mieszkaniowy po 1.334 zł miesięcznie. Łączny koszt utrzymania mieszkania wynosi ok. 2.050 zł. Koszt utrzymania małoletniej, określiła na kwotę 1.530 zł miesięcznie. Ponadto podała, że raz w roku ponoszone są koszty m. in. wyprawki szkolnej, składek, ubezpieczenia, wycieczek szkolnych, kolonii, ferii zimowych, remontu pokoju, prezentów, które razem wynoszą kwotę 540 zł miesięcznie. Podsumowując powyższe koszty wskazała, że miesięczny koszt utrzymania córki wynosi łącznie 2.570 zł.

Pozwany R. K. w odpowiedzi na pozew uznał roszczenie powódki w zakresie podwyższenia alimentów do kwoty po 600 zł miesięcznie płatnych na warunkach wynikających z wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 18 grudnia 2008r. w sprawie III RC 417/08. W pozostałej części wniósł o oddalenie powództwa. Wywodził, że kwota 600 zł alimentów ustalona została w październiku 2016r. z powódką, zaś w pozostałej części nie jest w stanie płacić alimentów wyższych. Jest zatrudniony w (...)w W. na stanowisku(...)i z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 4.862,58 zł netto. Jego żona D. K. pracuje w (...)z miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 1.684,32 zł. Łączny dochód rodziny wynosi zatem 6.546,90 zł miesięcznie. Na utrzymaniu poza powódką ma także syna, który wymaga opieki specjalistycznej w postaci konsultacji psychologicznych. Jego żona studiuje zaocznie i z tego powodu ponosi koszty czesnego wynoszące 4.400 zł rocznie oraz koszty związane z pobytem w O. wynoszące jednorazowo około 200 zł. Oprócz alimentów pozwany płaci raty kredytu hipotecznego w wysokości 657 zł miesięcznie. Szczegółowo przedstawił koszty utrzymania rodziny na które składają się m.in. takie wydatki jak opłacenie czynszu mieszkaniowego w wysokości 347,88 zł, energii elektrycznej w wysokości 133 zł, wody w wysokości 155 zł, utrzymanie samochodu w tym koszt paliwa wynoszący średnio 500 zł miesięcznie. Pozwany wraz z żoną świadczą pomoc swoim rodzicom, którzy leczą się z powodu licznych chorób, wymagają stałej pomocy i opieki nad nimi. Koszty z tym związane R. K. określił na kwotę około 1.000 zł. W dalszej części odpowiedzi na pozew wyjaśnił, że oprócz płacenia alimentów łoży także w inny sposób na utrzymanie córki. W 2016r. przeznaczył dodatkowo na ten cel około 1.100 zł. Zaprzeczył twierdzeniom pozwu jakoby Z. korzystała z wyjazdów na ferie zimowe, czy też obozy i kolonie. Dziecko wakacje najczęściej spędzało z pozwanym lub u jego siostry mieszkającej w G.. Potwierdził, że córka wyjeżdżała we wcześniejszym okresie z matką do Egiptu i Grecji. Podniósł, że sytuacja materialna powódki jest bardzo dobra. I. Ś. pozostaje obecnie w związku z dyrektorem (...) w W., sama zaś pełni tam funkcję jego zastępcy. Na syna z drugiego związku prawdopodobnie otrzymuje alimenty oraz świadczenia z programu 500 +.

Podsumowując stwierdził, że wraz z żoną wydaje na dom, dzieci oraz rodziców kwotę około 6.000 zł, zaś łączny dochód małżonków wynosi 6.546 zł wobec czego na ich utrzymanie pozostaje kwota 546 zł.

W piśmie procesowym z dnia 24.01.2017r. powódka wniosła nadto o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Pozwany w dniu 16 lutego 2017r. uznał roszczenie powódki w zakresie podwyższenia alimentów do kwoty 700 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy w Giżycku wyrokiem z dnia 19 czerwca 2017 roku w sprawie III RC 305/ 16 podwyższył alimenty ustalone od R. K. na rzecz małoletniej powódki Z. K. wyrokiem Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 18 grudnia 2008 roku w sprawie III RC 417/08 z kwoty po 400 zł miesięcznie do kwoty po 1000 zł miesięcznie , płatne z góry do dnia 10 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki w płatności każdej z rat, płatne do rąk matki – I. Ś. poczynając od dnia 21 listopada 2106 roku i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Jednocześnie Sąd zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Giżycku) kwotę 540 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej, od której powódka była zwolniona z mocy ustawy. Zasądził również od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2400 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i wyrokowi w punkcie 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy w Giżycku ustalił, że R. K. i I. Ś. związek małżeński zawarli 05.08.2000r. W trakcie jego trwania wymienionym urodziła się (...) córka Z. K.. Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 23 stycznia 2007r. sygn. akt VI RC 899/06 rozwiązał przez rozwód małżeństwo stron. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią Z. powierzono obojgu rodzicom ustalając miejsce pobytu dziecka przy matce. Strony zobowiązane zostały do ponoszenia kosztów wychowania i utrzymania małoletniej córki i z tego tytułu zasądzone od R. K. na rzecz małoletniej alimenty po 300 zł miesięcznie płatne do rąk matki dziecka. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 18 grudnia 2008r. w sprawie o sygnaturze III RC 417/08 toczącej się z powództwa I. K. przeciwko R. K. podwyższono alimenty ustalone w wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie do kwoty po 400 zł miesięcznie Wówczas R. K. zatrudniony był w (...) w W. na stanowisku (...)z miesięcznym wynagrodzeniem netto w wysokości ok. 2.450 zł – 2.550 zł. Płacił raty kredytu hipotecznego w kwocie ok. 700 zł. Powódka pracowała na stanowisku kierownika(...) z wynagrodzeniem miesięcznym wynoszącym netto 2.002 zł. Aktualnie R. K. jest (...) W., zarabiając miesięczne po 4.862,58 zł. Z reguły przed Świątami Bożego Narodzenia otrzymuje premię wynoszącą ok. 1.000 zł brutto. Dostaje również tzw. „trzynastkę”. Ma nienormowany czas pracy i często zostaje w pracy dłużej. Okazjonalnie dorabia jako kosztorysant i z tego tytułu zarabia rocznie maksymalnie 500 zł. W 2016r. zarobił w ten sposób 300 zł brutto. W 2017r. nie wykonywał tego rodzaju prac, gdyż nie starcza mu na nie czasu, ponadto kolidują one z funkcją jaką pełni w urzędzie. Żona pozwanego D. K. zatrudniona jest na stanowisku młodszego asystenta w (...) w W. i zarabia miesięcznie 1.684,32 zł netto. Dochody małżonków R. K. i D. K. wyniosły w 2016r. brutto odpowiednio 91.228,58 zł oraz 25.857,27 zł. Pozwany mieszka w raz z żoną i ich wspólnym dzieckiem A. w dwupokojowym mieszkaniu o powierzchni 40,9 m⁽²⁾ zakupionym w 2008r. ze środków uzyskanych z kredytu zaciągniętego na 30 lat we frankach szwajcarskich. Rata kredytu jest zmienna i zależna od kursu walut i wynosi około 650 zł miesięcznie Żona pozwanego studiuje zaocznie w O.. Małżonkowie opłacają czesne 4.400 zł rocznie oraz koszty związane z koniecznością dojazdu i zakwaterowania D. K. w O. w czasie zjazdów na uczelni. Spełnienie wymogu wyższego wykształcenia jest jej niezbędne do awansu zawodowego. Sytuacja finansowa zakładu pracy nie pozwala na dofinansowanie jej studiów. Planowy koniec nauki przypadał na czerwiec 2017r. Od przyszłego roku akademickiego planuje rozpocząć roczne studia podyplomowe z zakresu zdrowia publicznego również konieczne do awansu. Na utrzymaniu pozwany ma nadto syna A. l. 8 pochodzącego z jego związku z obecną żoną. Chłopiec przeciętnie raz na dwa miesiące korzysta z pomocy psychologicznej. Koszt takiej jednej wizyty wynosi około 100 zł Uczęszcza również na zajęcia karate.Pozwany pomaga rodzicom oraz teściom w ten sposób, że opiekuje się nimi, dowozi do lekarzy, dokłada się do zakupów. Są oni osobami cierpiącymi na liczne schorzenia. Matka pozwanego E. K. choruje na chorobę Alzheimera, nadciśnienie tętnicze, hiperlipidemię. Jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym. Jego teść C. G. również jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym i leczy się w związku z m. in. guzem gruczołu krokowego, niewydolnością serca, utrwalonym migotaniem przedsionków, nadciśnieniem, udarem mózgu z niedowładem połowicznym, niedoczynnością tarczycy. Nadto we wrześniu 2014r. złamał kość udową. K. G. – teściowa pozwanego choruje na nadciśnienie tętnicze i hiperlipidemię. Rodzeństwo żony pozwanego nie pomaga swoim rodzicom, zaś rodzicom R. K. pomaga oprócz pozwanego także ich córka - M. L.. Pozwany wraz z małżonką ponoszą miesięcznie koszty mieszkania w postaci czynszu w wysokości 347,88 zł, prądu w wysokości około 130 zł, wody w wysokości ok. 150 zł, opłat za multimedia w wysokości ok. 50 zł, wykupienia synowi obiadów w szkole w wysokości ok. 60 zł. Roczna składka OC za samochód marki O. (...), który posiadają wynosi 432 zł. W czerwcu tego roku pozwany nabył do niego części za kwotę 2.659,27 zł. Uiszcza także roczną opłatę za działkę ogrodową w wysokości 181 zł. Pozwany zasądzone alimenty płaci regularnie. Od października 2016r. uiszcza je dobrowolnie w wysokości po 600 zł miesięcznie.Kupuje Z. prezenty oraz dodatkowo w zależności od potrzeb wspiera finansowo i materialnie dziecko. Nabywa dla niej ubrania, opłaca w połowie dodatkowe zajęcia z języka niemieckiego, opłacił roczne składki szkolne, kupuje wyprawkę szkolną, dokłada się do wyjazdów córki. Dziecko dostaje od pozwanego również kieszonkowe w różnej wysokości od 20 do 100 zł. Ojciec dziewczynki w tym roku organizuje jej wyjazd wakacyjny na dziewięciodniowy obóz językowy w Anglii, którego koszt to 2.170 zł. Uiszczył już na ten cel zaliczkę. Dziecko otrzymuje również pieniądze od dziadków ze strony ojca z okazji Dnia Dziecka lub urodzin. Pozwany oraz jego żona D. K. oraz ich wspólny syn A., a także siostra pozwanego M. L. mają bardzo dobry kontakt z Z.. Dziecko u pozwanego spędza łącznie od dwóch do trzech miesięcy rocznie. W wakacje dziewczynka wyjeżdża do siostry ojca, która mieszka w G..

I. Ś. zatrudniona jest w (...)w W. na stanowisku zastępcy dyrektora i otrzymuje miesięczne wynagrodzenie netto w wysokości 4.169,93 zł. Z wynagrodzenia opłaca dodatkową opiekę medyczną w kwocie 32 zł oraz składkę na ubezpieczenie grupowe w kwocie 44,50 zł. Jej dochód brutto w 2015r. wyniósł 77.864,08 zł. W marcu 2017r. otrzymała nagrodę za wyniki w pracy za 2016r. w kwocie 7.000 zł netto. Powódka nie pozostaje obecnie w związku małżeńskim. Na utrzymaniu ma oprócz Z. drugie małoletnie dziecko – M. Ś. lat 5 pochodzącego z jej drugiego małżeństwa, na którego otrzymuje alimenty w wysokości 300 zł miesięcznie. O. także pomoc z programu 500 +.

Powódka jest związana z M. D. (...) w W., ale nie tworzą oni jednego gospodarstwa domowego. Mężczyzna raz na jakiś czas nocuje u I. Ś., ale mieszka na stałe w W.. Nie dokłada się powódce do kosztów mieszkania. Rekompensuje to w ten sposób, iż użycza jej w razie zaistnienia takiej potrzeby swojego samochodu, zabiera ją i dzieci na obiady, kolacje, ferie zimowe. W tym roku szkolnym zabrał małoletnią i jej koleżankę na ferie zimowe w okolice G.. Kupił M. telewizor, zaś Z. swój użyczył. Pożycza powódce pieniądze, które ona oddaje mu po wypłacie. I. Ś. mieszka wraz z dziećmi w mieszkaniu o powierzchni 78 m⁽²⁾, na zakup którego zaciągnęła w 2015r. kredyt na okres 20 lat w wysokości 242.894,06 zł. Spłaca jego raty w wysokości 1.370,81 zł miesięcznie. Czynsz za mieszkanie wynosi ok. 284 zł miesięcznie, ogrzewanie kosztuje ok. 150 zł miesięcznie, opłaty za prąd wynoszą ok. 230 zł miesięcznie. Roczne ubezpieczenie mieszkania to koszt 400 zł. Posiada samochód, którego roczny koszt ubezpieczenia w 2016r. wyniósł ok. 1.050 zł. Syn powódki M. Ś. uczęszcza do płatnego przedszkola. Chłopiec wymaga pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz logopedycznej oraz wszechstronnych oddziaływań terapeutyczno – edukacyjnych. Uczęszcza do szkołyki piłkarskiej oraz na naukę pływania. Korzysta z dogoterapii, której miesięczny koszt to około 200 zł.

Z. K. lat 13 jest uczennicą gimnazjum. Osiąga bardzo dobre wyniki w nauce. Uczęszcza na prywatne zajęcia języka niemieckiego, których koszt pokrywany jest przez oboje rodziców. Korzysta również z zajęć z języka angielskiego, których koszt to 160 zł miesięcznie, ponadto uczęszcza na lekcje tenisa, które kosztują 120 zł miesięcznie. Bierze także korepetycje z matematyki i chemii, których koszt to 150 zł. Dziewczynka ma problemy skórne, alergię i skazę białkową, co rodzi problemy z cerą, w związku z czym stosuje specjalną dietę i jest pod opieką dermatologa i korzysta z usług kosmetyczki. Jest osobą, która chce się modnie ubierać i dbać o swój wygląd, jest w związku z tym wybredna w ubiorze. Szybko rośnie i wyrasta z ubrań. Małoletnia rozpoczęła leczenie ortodontyczne zębów, którego łączny koszt wynosi 9.600 zł. Matka aby pokryć koszty tego leczenia, które nie jest refundowane z NFZ zaciągnęła pożyczkę w zakładzie pracy w wysokości 3.600 zł. Z. K. korzysta z obiadów szkolnych, których koszt to 70 zł miesięcznie. Dziecko często wyjeżdżało z matką na wycieczki m.in. do B., D., G., Tunezji, Turcji, K., W., E.. Z. ma własną lokatę na której znajdują się jej środki w kwocie 8.000 zł pochodzące z m. in I Komunii Św.

Mając na uwadze tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy w Giżycku zważył, że rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, a zakres tych świadczeń wyznaczają z jednej strony usprawiedliwione potrzeby dziecka, z drugiej możliwości zarobkowe i majątkowe rodzica – art. 133 § 1 oraz art.135 § 1 kr i o. Zgodnie z dyspozycją art. 138 krio w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zmiana ta może jednak nastąpić wyłącznie w przypadkach "zmiany stosunków", przez które należy rozumieć zmianę okoliczności istotnych z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu, czyli zmniejszenia lub ustania możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji, albo istotnego zwiększenia się bądź zmniejszenia usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego.

Od ustalenia obowiązku alimentacyjnego przez Sąd Rejonowy w Giżycku upłynął długi okres czasu, bo prawie 9 lat. Przedstawione przez strony dowody wskazują na to, że niewątpliwie zaszły zmiany stosunków o jakich mowa w art. 138 krio poprzez zarówno zwiększenie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego jak i zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionej.

Usprawiedliwione potrzeby małoletniego dziecka powódki w tym okresie uległy zwiększeniu, albowiem oczywistym jest, że w miarę upływu czasu rosną wraz z wiekiem dziecka jego potrzeby. Z. jest w okresie dojrzewania, uczy się w szkole gimnazjalnej, aktywnie uprawia sport, wymaga specjalnej diety, bardzo dobrze się uczy i jest ambitna w związku z czym korzysta z korepetycji i dodatkowych zajęć. Rozpoczęła kosztowne leczenie ortodontyczne. Oczywistym jest, że ceny produktów i usług stale rosną, a potrzeby wraz z wiekiem dziecka również się zwiększają. Nie ma w tym zakresie zdaniem Sądu potrzeby przeprowadzania szczegółowej analizy wydatków związanych z utrzymaniem dziecka. Rodzice

winni zapewnić małoletniej nie tylko środki do życia, ale również zaspokoić potrzeby edukacji i leczenia, które są wyższe niż wcześniej. Elementy te wchodzą w zakres usprawiedliwionych potrzeb.

Z. nie jest jeszcze samodzielna. Potrzebuje opieki i wychowywania. Starania w tym zakresie czyni głównie I. Ś.. Matka małoletniej zamieszkuje wspólnie z córką i na co dzień zajmuje się jej wychowaniem przez co w znacznej części wykonuje obowiązek alimentacyjny – art. 135 § 2 kr i o. Na uwadze mieć należy, iż pozwany i jego rodzina ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem, które spędza u niego łącznie 2 – 3 miesiące w roku. Prezentuje tym samym właściwą postawę rodzicielską.

Sąd Rejonowy przyjął, że koszty utrzymania małoletniej przedstawiają się jako wyższe niż przeciętne, ale są one wciąż adekwatne do poziomu życia rodziców i nie jawią się jako przejawy luksusu, czy zbytku. Dziecko oprócz podstawowych potrzeb powinno mieć zapewnioną adekwatnie do sytuacji zarobkowych i majątkowych rodziców możliwość rozwoju zainteresowań i zdolności, a także rekreacji i wypoczynku.

Wreszcie w zakres usprawiedliwionych potrzeb wchodzą oprócz powyższych także te związane z utrzymaniem miejsca zamieszkania małoletniego dziecka i zmierzające do zapewnienia mu właściwych warunków mieszkaniowych.

Sąd Miał na uwadze, że przez wiele lat pozwany uiszczał stosunkowo niewielkie alimenty, bo w kwocie 400 zł, które nie były adekwatne do jego stopy życiowej, jak i stopy życiowej jego byłej żony i małoletniej uprawnionej do alimentów. Z dużą dozą ostrożności Sąd podszedł do stanowisk obu stron – zarówno powódki, jak i pozwanego, także zeznań świadków, w zakresie w jakim przedstawiali sytuacje finansowe stron. W ocenie Sądu zarówno powódka jak i pozwany mają bardzo dobre możliwości finansowe. Wspomnieć należy chociażby, że przeciętne wynagrodzenie w kraju w pierwszym kwartale 2017r. wyniosło 4.353,55 zł brutto (patrz Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 11 maja 2017r. dostępny na stronie internetowej stat.gov.pl). Dochody – i to netto - stron są wyższe od tej kwoty. W tym kontekście twierdzenia obu stron o ich ciężkiej sytuacji finansowej nie przekonują i nasuwają ewentualnie pytanie o sposób gospodarowania dochodami.

Zarobki pozwanego od czasu ustalenia obowiązku alimentacyjnego w 2008r. znacznie wzrosły, bo niemal dwukrotnie. Zauważyć należy, że ustalone alimenty w wysokości po 1.000 złotych miesięcznie oscylują w wysokości około 20% jego dochodu, a

zatem na jego potrzeby pozostaje pozostałe 80% środków.

Ustalając zakres świadczenia Sąd miał na uwadze, iż pozwany ma na utrzymaniu oprócz uprawnionej do alimentów także syna A.. Pomaga finansowo obecnej żonie opłacając jej studia, nadto wspiera chorujących rodziców i teściów, co również wiąże się z ponoszeniem wydatków. Tak jak w 2008r. spłaca raty kredytu, które wynoszą ok. 650 zł miesięcznie. Ponosi też inne koszty. Okoliczności te jednakże nie uzasadniają zasądzenia świadczenia w niższej kwocie. Osoba, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, musi się z nim liczyć przy podejmowaniu wydatków oraz ich wysokości i planować stosownie do posiadanych możliwości z uwzględnieniem wspomnianego obowiązku alimentacyjnego (por. wyrok SN z 12.11.1976r. III CRN 236/76).

W ocenie Sądu Rejonowego kwota 1.000 zł tytułem alimentów na rzecz małoletniej jest adekwatna do jej usprawiedliwionych potrzeb oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Alimenty w żądanej przez powódkę kwocie 1.350 zł miesięcznie nie znajdują uzasadnienia w ustalonych okolicznościach i nie byłyby adekwatne do potrzeb uprawnionej. Rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne odpowiadające tym, w jakich żyją sami. Nie dotyczy to jednak potrzeb będących przejawem zbytku (Uchwała SN z dnia 16 grudnia 1987r. III CZP 91/86). Alimenty w wyższej kwocie mogłyby nie służyć zaspokajaniu bieżących usprawiedliwionych potrzeb małoletniej. Również możliwości finansowe pozwanego nie uzasadniały zasądzenia takiej kwoty. Z tych względów orzeczono jak w pkt 2 orzeczenia.

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 540 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej, od której powódka była zwolniona z mocy ustawy, uznając, iż tego rodzaju rozstrzygnięcie znajduje uzasadnienie w ujawnionej sytuacji finansowej R. K.. Na podstawie art. 98 kpc Sąd zasądził od pozwanego na rzecz pełnomocnika powódki koszty procesu (zastępstwa procesowego). W oparciu o art. 333 § 1 pkt 1 kpc Sąd wyrokowi w części podwyższającej alimenty nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Apelację od tego orzeczenia wywiódł pozwany, domagając się zmiany wyroku w punktach 1,3,4,5. Żądał oddalenia powództwa ponad kwotę 700 zł miesięcznie i orzeczenie w punktach 3,4 i 5 zgodnie z normami przepisanyymi. Ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego

w tym art. 227 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności mających dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie, przez oparcie stanowiska Sądu w zakresie ustalenia wysokości alimentów wyłącznie na podstawie dowodu z zaświadczeń o dochodach pozwanego i jego możliwości zarobkowych z pominięciem dowodów na okoliczność uzasadnionych potrzeb małoletniej i kosztów ponoszonych przez zobowiązanych do alimentacji rodziców, prowadzące do uznania, że sytuacja pozwanego i usprawiedliwione potrzeby małoletniej uzasadniają alimentację na rzecz powódki w wysokości 1000 zł; oraz poprzez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności mających dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie poprzez dopuszczenie spóźnionych twierdzeń i dowodów zgłoszonych przez pełnomocnika powoda na ostatniej rozprawie, z którymi to pozwany na trwającej rozprawie nie miał możliwości nie tylko się zapoznać ale również odnieść się do nich i przedstawić stosownych twierdzeń i dowodów przeciwnych. Skarżący zarzucił też naruszenie art. 217 § 2 k.p.c. poprzez uwzględnienie dowodów złożonych przez pełnomocnika na ostatniej rozprawie pomimo braku uprawdopodobnienia, że nie zgłosił ich we właściwym czasie bez swojej winy lub, że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Zarzucił też naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na odmowie przyznania wiarygodności zeznaniom i dowodom przedstawianym przez pozwanego w zakresie jego sytuacji majątkowej, uznaniu, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że usprawiedliwione potrzeby małoletniej wymagają określenia pozwanemu zobowiązania alimentacyjnego w wysokości 1.000 zł bez jednoczesnego określenia wysokości środków jakie zdaniem sądu są konieczne do pokrycia niezbędnych usprawiedliwionych potrzeb małoletniej, co skutkuje pozbawionym logiki uznaniem, że usprawiedliwione potrzeby małoletniej oscylują około 2000 zł, czyli kwoty, która w odniesieniu do możliwości zarobkowych rodziców małoletniej nigdy nie mogłaby być na nią wydatkowana. Naruszenie to polegać miało również na dowolnym uznaniu, że ponoszone przez pozwanego koszty wynikające z obowiązków utrzymania syna z drugiego małżeństwa, przyczynia się do zaspokajania potrzeb rodziny między innymi przez dofinansowanie studiów żony, czy też koszty związane z opieką nad niedołącznymi, schorowanymi rodzicami nie uzasadniają zasądzenia świadczenia w kwocie niższej a uznanej przez pozwanego, tj. kwocie 700 zł miesięcznie oraz uznaniu, że zasądzona kwota 1000 zł miesięcznie odpowiada uzasadnionym potrzebom małoletniej i sytuacji materialnej pozwanego w ten sposób, iż pozwala wychowywać dziecko na tej samej stopie życiowej co rodzice, podczas gdy w przypadku wydatkowania na małoletnią kwoty 1000 zł wyłączenie od pozwanego jej sytuacja finansowa i poziom życia byłby niewspółmiernie wyższy od poziomu życia rodziny pozwanego jak i z resztą matki powódki. Skarżący zarzucił również naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienie zaskarżonego wyroku w sposób uniemożliwiający poznanie dowodów, dla których sąd wydał takie właśnie orzeczenie, bez ustalenia faktów, które sąd uznał za udowodnione, bez wskazania dowodów, na których się oparł i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności, ograniczając się jedynie do stwierdzenia iż wysokość zobowiązania alimentacyjnego pozwanego na usprawiedliwione potrzeby powódki winna wynosić 1000 zł, gdyż stanowi to około 20 % jego dochodów, uznając również, iż brak jest konieczności określenia uzasadnionych potrzeb uprawnionej i ich szacunkowej wartości, co prowadziło do nieuwzględnienia istoty obowiązku alimentacyjnego, o którym mowa w art. 135 § 1 krio. Pozwany zarzucił również naruszenie art. 100 k.p.c., i 102 k.p.c. poprzez zasądzenie całości kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego od pozwanego, mimo, że powództwo uwzględnione jedynie częściowo i niezastosowanie art. 102 k.p.c.. Pozwany zarzucił też naruszenie art. 135 § 1 krio poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na nieuwzględnieniu przy kreśleniu zakresu świadczeń alimentacyjnych, do których zobowiązany jest pozwany, jego zarobkowych i majątkowych możliwości, jak również nie określenia wysokości uzasadnionych potrzebami małoletniej kosztów jej utrzymania, uzależniając wysokość świadczenia alimentacyjnego tylko i wyłącznie od dochodów pozwanego, bez uwzględnienia jego kosztów, w oderwaniu od usprawiedliwionych potrzeb małoletniej i naruszenie art. 133 § 1 krio poprzez pominięcie faktu, że oboje rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka i niewskazanie w jakich proporcjach w zakresie świadczeń finansowych obowiązek ten winien być realizowany przez oboje z rodziców.

Przedstawicielka ustawowa I. Ś. w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Podważyła zawarte w apelacji zarzuty, w tym naruszenia art. 227 kpc, skazując, że postępowanie przed Sądem pierwszej instancji wyjaśniło wszystkie okoliczności sprawy w sposób dostateczny. Wskazała też, że uwzględnienie dowodów przedstawionych

na ostatniej rozprawie nie doprowadziło do opóźnienia w rozpoznaniu sprawy. Wskazała też, że ustalenia stanu faktycznego Sąd Rejonowy poczynił prawidłowo.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Podniesione przez R. K. zarzuty są częściowo trafne.

Po pierwsze należy podkreślić, iż Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie i w tym zakresie zarzuty apelacyjne są chybione. Materiał dowodowy zgromadzony przez Sąd I instancji jest wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Rejonowy ustalając stan faktyczny nie pominął żadnych istotnych okoliczności a ustalenia poczynił na podstawie szerokiego materiału dowodowego – przedstawianego przez obie strony. Podkreślić należy, iż nie spowodowało zwłoki w rozpoznaniu sprawy złożenie wniosków dowodowych przez pełnomocnika powódki na ostatniej rozprawie. Jednocześnie pozwany nie wnosił o odroczenie rozprawy, by zapoznać się z dokumentami złożonymi przez pełnomocnika powoda. Świadczyć to może jedynie o tym, że nie było takiej potrzeby po stronie pozwanego. Ponadto Sąd Rejonowy nie wyrokował bezpośrednio po zakończeniu rozprawy a odraczał wydanie orzeczenia. W tej sytuacji, gdyby pozwany miał jakiegokolwiek wątpliwości, co do dokumentów złożonych na ostatniej rozprawie, mógł złożyć wniosek o otwarcie rozprawy na nowo.

Niezasadny pozostaje również zarzut pozwanego jakoby Sąd naruszył dyspozycję art. 382 § 2 k.p.c. Sąd bowiem ustalając stan faktyczny powoływał się na dowody, które daną okoliczność potwierdzały. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w sprawie I ACa 21/17 z 7 czerwca 2017 r (Lex 2323718) „Naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić usprawiedliwioną podstawę apelacji tylko wtedy, gdy uzasadnienie wyroku sądu I instancji zawiera tak kardynalne braki, że niemożliwe jest dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia, co w konsekwencji uniemożliwia przeprowadzenie kontroli apelacyjnej. Tylko bowiem wówczas stwierdzone wady mogą mieć wpływ na wynik sprawy”. Okoliczności takiego rodzaju nie zachodzą w niniejszej sprawie. Jednocześnie podkreślić należy, że w niniejszej sprawie stan faktyczny nie pozostawał zasadniczo sporny. Spór dotyczył przede wszystkim oceny stanu faktycznego, oceny zasadności wydatków ponoszonych przez strony, usprawiedliwionych potrzeb dziecka. Sąd Rejonowy takiej oceny dokonał, choć ocenę tą nie w pełni podziela Sąd Okręgowy.

Pozwany zarzucił, że Sąd Rejonowy nie wskazał w uzasadnieniu na jaką kwotę ocenia koszty utrzymania dziecka. W ocenie Sądu Okręgowego określenie tej kwoty jest możliwe jedynie w przybliżeniu. Poza tym w odniesieniu do małoletnich, podkreślić trzeba, że mają oni prawo do równej stopy życiowej z rodzicami. Zatem małoletnia powinna mieć możliwość korzystania z kosmetyków, odzieży, żywności itp. na takim jak rodzice poziomie. Trudno jednoznacznie określić jakie wydatki w tym zakresie należy uznać wobec małoletniej za uzasadnione. Podkreślić należy, że odniesienie się procentowo do dochodu pozwanego pozwala na ocenę czy określona suma na utrzymanie dziecka jest w danych warunkach życiowych zobowiązanego realna. Niemniej jednak, w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w zbyt małym zakresie uwzględnił rzeczowy, poza alimentami, udział ojca w kosztach utrzymania małoletniej. Z. K. bowiem spędza u ojca 2-3 miesiące w roku. W tym okresie to ojciec ponosi koszty jej utrzymania. Poza tym na bieżąco partycypuje w kosztach utrzymania małoletniej, nie odmawiając jej wsparcia, kiedy dziecko ma określone potrzeby np. wyjazd, lekcje języka obcego. Ten udział winien być wzięty pod uwagę i odnotowany. W ocenie Sądu Okręgowego zasądzenie od pozwanego alimentów na rzecz małoletniej w wysokości 1000 zł miesięcznie w znacznym stopniu ograniczy możliwość partycypowania ojca w dodatkowych kosztach utrzymania małoletniej. W ocenie Sądu jest istotnym, by ojciec miał możliwość ponoszenia kosztów utrzymania małoletniej poza alimentami – tym bardziej, że pozwany to czyni.

Niewątpliwie potrzeby małoletniej są wysokie. Małoletnia dobrze się uczy, chce rozwijać swoje umiejętności, potrzebuje leczenia ortodontycznego. Niemniej jednak kwota 1000 zł miesięcznie na zaspokojenie tych potrzeb wyłącznie ze strony ojca jest zbyt wygórowana, tym bardziej, że rola ojca w wychowaniu małoletniej nie ogranicza się do uiszczania alimentów.

Dochody, średnie miesięczne, nie uwzględniające premii i innych dodatkowych dochodów, które są niepewne, wynoszą w rodzinie pozwanego około 6500 zł (pensja pozwanego i jego żony) zaś w rodzinie przedstawicielki ustawowej jest to około 5000 zł (pensja przedstawicielki ustawowej i środki jakie otrzymuje ona na młodsze dziecko). Tym samym w przypadku, gdy z tej kwoty – 6500 zł - pozwany przekaże na rzecz córki 800 zł, pozostanie mu kwota

5700 zł, zaś przedstawicielka ustawowa dysponować będzie kwotą 5800 zł. W ocenie Sądu, w tych okolicznościach, strony muszą rozważyć jakie wydatki uznają za uzasadnione i gospodarować tymi środkami tak, by zapewnić małoletnim warunki życia odpowiednie do ich stopy życiowej.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 386 § 1 kpc orzeczono jak w punkcie I wyroku, zmieniając orzeczenie Sądu Rejonowego, w ten sposób, iż alimenty tam zasądzone obniżono do kwoty po 800 zł miesięcznie. Jednocześnie zmieniono wyrok Sądu Rejonowego w punkcie 3 w ten sposób, że nakazano ściągnąć od pozwanego kwotę 240 zł tytułem opłaty sądowej, której wysokość została ustalona od kwoty 400 zł tj. od kwoty o jaką podwyższono miesięczną wysokość zasądzonych alimentów. Mając na uwadze zmianę rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w punkcie 1, Sąd obniżył kwotę zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda tytułem kosztów procesu, zgodnie z § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych. O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. biorąc pod uwagę, że żądanie zostało uwzględnione częściowo.